

HUSEJER

Den følgende historie er et øjebliksbillede nogle år efter 1900. Kilderne til historien er skøder, brandforsikring, folketællinger, adressebøger, skifter, matrikelkort, tegninger, malerier, fotos og lignende. Hovedhuset i Vigerslev gamle by eksisterer endnu i stort set uforandret skikkelse, mens mellem- og forhus er revet ned i forbindelse med en vejudvidelse. Den tilkøbte nabogrund er i dag bebygget med rækkehuse.

Hans brød sig næppe om, at man kaldte hans hus for Kolerahuset! Navnet stammede fra Anders Nielsen Frydenholms tid. Denne boede inde i København og havde det som en af flere udlejningsejendomme. Under den store koleraepidemi i 1852 besluttede sogneforstanderskabet - som sognerådet dengang hed - at smide lejerne ud og indrette karantænestation i huset. Frydenholm havde været tosset, men lige lidt havde det hjulpet.

Huset præsenterede sig godt med den høje rejsning af skinnende røde gårdmandsteglsten mod det gulkalkede grundmurede murværk med de hvidmalede vinduesfag med hver otte felter glas. Det var pænt stort; efter det nye metersystem godt 27 meter i længden og 8 i bredden. Det bestod af tre værelser og et køkken, samt under taget et værelse i hver gavl med tørreloft imellem. Det var for små fem år siden vurderet af den almindelige brandforsikring for landbygninger til godt 3500 kroner, mens de tilhørende øvrige bygninger og hegn beløb sig til knap 2200. Et ganske pænt beløb Hans og Malenes sociale baggrund taget i betragtning. Det halvårige kontingent til brandforsikringen var derfor hele 2 kroner og 81 øre.

Ud over stuehuset var der en mellembygning og et forhus, samt to små havehuse og et vognskur - alle ud mod vejen. Hertil kom et lille lokum. Mellem stuehus og mellembygning var der ud til haven et mandshøjt vindfang med en åbning midt i. Mellembygningen var godt 13 gange 8 meter med papbeklædte brædder på den høje tagrygning. Det var først og fremmest vaskehus, hvorfor det havde en lille skorsten stikkende op midt i tagryggen til gruekedlen. Forhuset var pænt stort, godt 20 gange 7 meter, med fladt teglbelagt tag. De to bygninger var begge oprindelig indrettet som

stalde - men jeg tror ikke, at Hans på sine gamle dage havde hest eller for den sags skyld kreaturer? En af de resterende små bygninger var brændeskur; en anden svinehus. Ud til vejen og den åbne mark var der et spinkelt lavt plankeværk. De tre popler ud til vejen og de tre ud til marken ragede godt i vejret og suste voldsomt i stormvejr.

Over de åbne marker mod øst kunne man nogle kilometer borte se de mange høje etagehuse i Valby, der var skudt op med Jesuskirkens spir stikkende op i midten. Foran - ved banelegemet mod Kalvebod Strand - sås hertil efterhånden mange fabriksskorstene. Valby var vokset kraftigt de seneste år. Bagved skimtedes de mange kendte tårne i København. Når det var mørkt, kunne man i horisonten se skæret fra storbyens mange gaslys. Det var en underlig tanke, at Vigerslev fra det nye århundrede var blevet en del af København. Hans og Malene havde som en del andre i byen dog valgt at bevare tilknytningen til Hvidovre kirke. "Vidovre Kerke" som Hans skrev det på godt sjællandsk. Det var trods alt her, at Malenes familie lå, og børnene var døbt. Vejen forbi huset var paradoksalt nok stien ud af byen mod Valby kaldt Kirkestien, idet Vigerslev officielt hørte under Jesuskirken.

Et par hundrede meter i modsat retning - på den anden side af vejen - lå Peder Hansens ejendom. Dennes have gik helt hen overfor deres hus gemt bag en høj hæk. Lige bag det tilkøbte nabojordstykke, lå kroen. Da vejen ikke havde noget navn endnu, omtaltes Hans Christensens hus som det "bag Vigerslev kro". På den anden side af kroen og Peder Hansens ejendom lå Vigerslevgård, som Malenes nu afdøde onkel havde haft. I deres høje alder måtte de sande, at de ældre og jævnaldrende i familien var borte, mens stort set alle i familiens kommende generation var taget til først og fremmest København. Mod nord var der luft til de nærmeste huse. Nærmest var

Anders Emil Olsens hus, der lå et halvt hundrede meter borte. Byen strakte sig i denne retning mod banen. Det var stadig en lille by.

Baggrunden for at de i alderdommen kunne sidde med så stort et hus var, at de fra starten havde lejet en stor del af det ud. De nuværende to lejere var begge arbejdsmandsfamilier med børn. Anders Christian Nielsen med kone og to børn var flyttet ind for nylig, mens Jens Frederik Olsen med kone og nu seks børn havde boet der nogle år. Førstnævnte havde to værelser, sidstnævnte blot et, hvorudover der var brændehus og køkken til hver lejlighed. Olsens boede således trangt, men Hans og Malene havde ikke selv haft mere plads i deres ungdom. Der havde boet mange lejere i årenes løb, fra en ugift mælkeforpagter over en gasværksarbejder - der arbejdede på værket på Vesterbro - til en arbejdsmand på det store nu afsluttede fæstningsværk. De fleste havde som Hans været arbejdsmænd.

Lejeindtægten var Hans og Malenes eksistensgrundlag. Hans beskrev konsekvent sin profession som husejer. Indførelsen af aldersrenten for godt ti år siden havde gjort det lettere. De fik nu såvel i huslejeindtægt som i aldersrente knapt 150 kroner årligt. Disse små 300 kroner skulle så dække alle omkostninger inklusivt skatter og afgifter. En for et par år siden jubilæumsgave på 100 kroner til veteraner fra krigene havde lunet i den sammenhæng. Dyrkning af et tilkøbte nabojordstykke betød en del for økonomien. Problemet her var dog, at det som gammel branddam hvert forår stod under vand. Nabojordstykket var på knapt 1000 m² mod husgrundens godt 700. Deres haveredskaber og en trækvogn stod i et skur. Endelig havde de der en halv snes høns og en hane, samt ind imellem et opfedningssvin. Ligesom haven gav kartofler og grønsager, gav det æg og kød, samt mulighed for lidt ekstraintægt.

Samtidige malerier af huset udført af barnebarnet Frantz.

Hans og Malene havde selv to værelser og et køkken i stuehuset. I køkkenet var ud over brændekomfur og et malet madskab, diverse køkkentøj, glas og porcelæn. Den værdifulde sølvpotageske og seks sølvskeer var nok gemt af vejen i stuen. Måltiderne var flere end i dag, og bestod for en stor del af grød, vælling og brød. Det tilkøbte jordstykke gav mulighed for kartofler, knudekål, rosenkål o.l. Kød var sjældent og bestod mest af saltet flæsk og spege- eller saltsild. Om søndagen kunne det dog stå på hønsekødssuppe. Skulle det være rigtigt fint eksempelvis juleaften, blev fedesvinet slagtet og serveret som flæsketeg.

Spisning og mange andre gøremål foregik ved det store gult malede bord med bæk og et par stole til. Skulle de sidde fint foregik det dog ved det ovale bord i stuen. Her var tillige en lænestol og to sofaer. Hertil kunne ligges ikke mindre end elleve stole rundt om i huset. Man skulle jo kunne byde børnene plads, når de kom.

Et vindue havde to fag gardiner og et andet et fag. Begge havde kappe over. Taffeluret i glaskuplen stod fremme i stuen. Til belysning om aftenen var der en petroleumsbordlampe, samt til kraftigere lys en lampe i et konsolspejl. Petroleumlampen var den rene luksus i forhold til deres ungdoms olielampe. Til opvarmning var en kakkelovn. Der var ikke færre end tretten skilderier i huset. Formodentligt nogle fotografier af børnene, og sandsynligvis et maleri eller to af barnebarnet Frantz. Han var uddannet som almindelig maler, men forsøgte sig som kunstmaler. Endelig hængte Hans våbenbrødrebevis nok et fremtrædende sted.

Til gangklæder og linned var der et stort klædeskab med dobbeltdør, et konsolskab og en dragkiste. Ud over spejlet i konsolskabet havde de to vægspjle. Deres hverdagstøj var groft, uldent og slidstærk. Støvler og sko var forbeholdt kirkegang og fine anledninger, til haven brugte de træsko. For nyligt hos fotografen havde Hans været i stiv flip og hvid skorte med vest og kjole. Malene havde været i kjole med flæser og broche samt en blondekysse.

I sovekammeret dominerede den store himmelseng, hvortil kom toiletbord og puf. På deres gamle dage havde de privilegiet at kunne sove lidt længere. Spørgsmålet er dog, om når de hele livet havde stået tidligt op nu kunne lade være. Og gamle det var de. Malenes var firs, og nu var det Hans tur. De var heldige, at de havde til dagen og vejen i deres alderdom. De levede også uden for det hæsblæsende liv inde i København, som de kendte fra tiden med høkerbutikken og stadig kunne se, når de besøgte børnene.